

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 81/2009
6.11.2009

Asia: Kirjallinen varoitus

Päätös, johon haetaan oikaisua

Lääninhallituksen päätös 30.4.2008, jolla kansliapäällikkö A:lle annettiin virkamieslain 24 §:n mukainen kirjallinen varoitus.

Perustelut

Hovioikeuden tuomio 4.10.2007. A tuomittiin kahdesta virkavelvollisuuksien rikkomisesta (ajoneuvohankinnat) ja yhdestä tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta (kalustehankinnat) sekä neljästä tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta 30 päiväsakon suuruiseen sakkorangaistukseen. Ajoneuvo- ja kalustehankintoja koskevat asiat tulivat esiin raporteissa vuonna 2002 mutta A:n toiminnan vakavuus kävi ilmi vasta syyteharkinnan valmistumisen jälkeen. Matkalaskujen hyväksymistä koskevat asiat tulivat ilmi vasta esitutkinnan valmistuttua.

Valtakunnansyyttäjäviraston päätökset syyttämättäjättämisestä 30.8.2006 ja 20.7.2006. A on vuosien 2000 ja 2001 aikana tahallaan rikkonut virkavelvollisuutensa kutsumalla yhteistyökomitean koolle ainoastaan yhden kerran. A on myös menetellyt virheellisesti hyväksyessään B:n Tukholman matkasta esittämän virkamatkalaskun, vaikka oli itse matkalla mukana olleena tiennyt, ettei matkan varsinainen tarkoitus ollut virkatehtävien hoitaminen.

Tuloskeskustelujen laiminlyönti vuosina 2002, 2003 ja 2004. Vuosina 2002–2004 voimassa olleissa työjärjestyksissä toimintayksikön päällikön yhdeksi tehtäväksi on määrätty tuloskeskustelujen käyminen. A:n on täytynyt olla tietoinen tehtävistä, koska hän on itse esitellyt maaherralle työjärjestykset. Hän ei ole myöskään voinut laiminlyödä tuloskeskustelujen käymistä huolimattomuuttaan, koska vuonna 2002 keskustelut olisi pitänyt käydä 26 hallinto-osaston virkamiehen ja vuosina 2003 ja 2004 27 virkamiehen kanssa. Ky-

seessä on paljon aikaa vievä ja tärkeä tehtävä, koska keskusteluissa vastuutetaan virkamiehet kyseisen vuoden tulossopimuksiin sisältyviin tulostavoit-teisiin ja sovitaan virkamiesten työnjaoista ja toimenkuvista. Lääninhallitus katsoo A:n tahallaan laiminlyöneen virkavelvollisuutensa käydä tuloskeskus-telut hallinto-osaston virkamiesten kanssa. Asia on tullut lääninhallituksen tie-toon tammikuussa 2007 eduskunnan oikeusasiamiehen selvitys- ja lausunto-pyyntöön 28.11.2006 liittyvien lääninhallitusten sisäisten selvitysten yhtey-dessä.

Työjärjestyksen vastainen menettely nimitysasioissa vuosina 2000–2002.

A on kyseisinä vuosina ylitarkastaja C:n esittelystä tehnyt 17 virkasuhteeseen nimittämistä, joista yhdeksässä tapauksessa maaherra on ollut nimittämiskir-jan allekirjoituspäivänä virkapaikalla. A on ollut tietoinen, ettei C:lla ole mis-sään tilanteessa ollut esittelyoikeutta nimitysasioissa, koska asia oli kirjattu työjärjestyksiin. A ei myöskään ole voinut huolimattomuuttaan allekirjoittaa 17 nimittämiskirjaa. Lääninhallitus katsoo A:n tahallaan toistuvasti menetelleen vastoin lääninhallituksen työjärjestyksestä sekä ylittäneen toimivaltansa allekir-joittaessaan nimittämiskirjat maaherran ollessa paikalla. Asia on tullut läänin-hallituksen tietoon tammikuussa 2007 Eduskunnan oikeusasiamiehen selvi-tys- ja lausuntopyyntöön liittyvien lääninhallituksen sisäisten selvitysten yh-teydessä.

A:n tutkintapyyntö keskusrikospoliisille 2.5.2005 ja ilmoitus Valtiontalouden tarkastusvirastolle 29.8.2006 lääninhallituksen matkustuskäytännöistä. Tutkintapyyntö ja ilmoitus eivät johtaneet toimenpiteisiin. Virkamiehellä on oikeus ja velvollisuus tehdä tutkintapyyntöjä, mikäli hän on havainnut lain tai virka-velvollisuuksien vastaista toimintaa eikä asiaa voida hoitaa viraston sisällä. Työnantajaa edustavan johtavan virkamiehen on kuitenkin harkittava tutkinta-pyyntöjen tekemistä erityisen huolellisesti ja huomioida myös viraston työil-mapiiri ja virkamiesten välisen luottamuksen säilyminen.

Hallinto-osaston osastokokousten epäsäännöllinen pitäminen vastoin hallinto-osaston työjärjestyksestä. A:n itsensä vahvistaman työjärjestyksen mukaan hal-linto-osaston osastokokouksia pidetään vähintään kahden kuukauden välein. Toukokuun 2004 osastokokouksen jälkeen oli yli viiden kuukauden tauko ja elokuun 2005 jälkeen yli seitsemän kuukauden tauko, joka päättyi vasta maa-herran huomautettua asiasta. Lääninhallitus katsoo, ettei A ole huolehtinut osastokokousten säännöllisestä pitämisestä työjärjestyksessä määrättyllä ta-valla.

A:n asema maaherran ensimmäisenä sijaisena. Tehtävä on muodostanut kansliapäällikön toimenkuvasta näkyvän ja tärkeän osan. Maaherra on ollut vuosittain poissa virkapaikalta virkamatkojen, eri tilaisuuksien ja lomien vuok-si noin puolet työpäivistä. Vuosina 2000–2006 maaherra on ollut virkamatkoil-la keskimäärin 71 työpäivää.

Yhteenvedo. A:n virkavelvollisuuksien laiminlyönnit ovat jatkuneet pitkään ja ne ovat koskeneet varsin laaja-alaisesti hallinnon eri toiminta-alueita ja useat niistä ovat tahallisia. A ei ole kuulemisessa kyennyt osoittamaan, että laimin-lyönnit olisivat johtuneet jostakin ne ymmärrettäväksi tekevästä syystä. Lai-minlyönneillä on ollut vaikutusta koko työyhteisöön, erityisesti lääninhallituk-sen hallinto-osastoon. Tämä on näkynyt muun ohessa osaston henkilöstön

runsaina sairauspoissaoloina. Johtavassa asemassa olevalta virkamieheltä tulee edellyttää erityisen tiukkaa säädösten noudattamista virkatoimissaan. Edellä selostettu ja kansliapäällikön tehtävät, virka-asema yleensä ja erityisesti maaherran ensimmäisenä sijaisena, lääninhallitus katsoo, että A:n laiminlyönnit ja teot osoittavat hänet siinä määrin soveltumattomaksi tehtäväänsä, ettei edellytyksiä jatkaa kansliapäällikön tehtävissä enää ole. Sen sijaan lääninhallitus katsoo, ettei A ole sopimaton virkamieheksi. A on 30.4.2008 kirjallisesti ilmoittanut irtisanoutuvansa kansliapäällikön virasta. Tarvetta irtisanomiseen ei siten enää ole vaan A jatkaa lääninhallituksessa asiantuntijataison virassa. Lääninhallitus antaa kansliapäällikkö A:lle varoituksen.

Oikaisuvaatimus

A:lle annettu päätös kirjallisen varoituksen antamisesta on kumottava perusteettomana.

Vaatimuksen perusteet

Kuulemistilaisuus oli laiton.

A on avustajansa välityksellä koko ajan ilmoittanut halunsa tulla asiassa kuulluksi henkilökohtaisesti mutta siihen ei terveydellisistä syistä ole ollut mahdollisuutta. A on ollut työterveyslääkärin hoidossa ja toimittanut työnantajalle tarvittavat selvitykset. Nämä on myös aiemmin huomioitu ja hyväksytyt. Selvityksissä on ollut sama diagnoosi. Kuitenkin kansliapäällikkö on suojaamattomalla sähköpostilla, laillista perustetta ilmoittamatta, ilman valmistelua ja esittelyä ottanut yhteyttä työterveyslääkəriin ja pyytänyt käytännössä uutta työkykyarviointia A:sta. Työterveyslääkäri on vastannut niin ikään sähköpostilla. Vastaus sisälsi uusia arvioita A:sta ja teki tyhjäksi aiemman työkykyarvioinnin. A:han ei oltu yhteydessä missään vaiheessa. A:lle annettiin kyseinen sähköposti tiedoksi haastemiehen välityksellä ja ilmoitettiin, että kuuleminen toimitetaan. Kutsussa ilmoitettiin kyseessä olevan viimeinen tilaisuus tulla kuulluksi, ja että tilaisuus kestää enintään kolme tuntia. Kuuleminen oli myös aiemmin esitetty pidettäväksi sairausloman aikana kuten tämä viimeinenkin kuuleminen. A ei terveydellisistä syistä mennyt tilaisuuteen.

Maaherra ja kansliapäällikkö ovat molemmat olleet ja ovat jäävejä.

Maaherra johtaa lääninhallitusta. Johtaminen sisältää myös velvollisuuden valvoa toimintaa ja puuttua viipymättä esitettyihin epäkohtiin ja edellyttää toimivan virkakoneiston luomista. Edellä olevan laiminlyönti tahallisesti tai tuotamuksellisesti on rangaistavaa. Ylitarkastaja C on jo varhaisessa vaiheessa vaatinut selvitettäväksi, miksi asioihin ei ole puututtu. Maaherra on näin syylistynyt rangaistaviin tekoihin, mikä on otettava huomioon ratkaisua tehtäessä. Jääviyskysymyksen osalta A viittaa asianajajan laatimaan muistioon. A on ennen kuulemistä jättänyt kaksi tutkintapyyntöä maaherrasta. Jääviyskysymys on tuotu esille myös noin vuosi sitten lääninhallitukselle ja myöhemmin tuulosohjaavalle ministeriölle jätetyssä muistiossa. A on ollut maaherran ensimmäinen sijainen, minkä aseman maaherra on pelkästään oman arvionsa nojalla laittomasti muuttanut.

Kansliapäällikkö on jäävi, koska hän on suoraan A:n alainen, ollut mukana ratkaisemassa A:n mahdollista virantoimituksesta pidättämistä ja jo silloin il-

maissut kantansa tavalla, joka aikaansaa esteellisyyden. Kansliapäällikkö on toiminut A:n sijaisena hänen sairauslomansa aikana ja tullut myös ilman hakumenettelyä nimitetyksi yli kuudeksi kuukaudeksi avoimna olleeseen kansliapäällikön virkaan ilman hakumenettelyä. Kansliapäällikkö on siten kansliapäällikön korkean palkan muodossa saanut todella merkittävää hyötyä.

Syyksi luetut seikat ovat virheellisiä tai vanhentuneita.

Syyksi luetut seikat ovat olleet lääninhallituksen tiedossa. Maaherran on tullut valvoa lääninhallituksen toimintaa, missä hänellä on ollut alaisenaan sisäinen tarkastaja. Valtion tarkastusvirasto tarkastaa säännöllisesti lääninhallituksen ja raportoi siitä maaherralle. Sisäisiä tarkastajia on ollut monia mutta heidän jäljiltään A on löytänyt vain muutaman paperin. Myös A itse on raportoinut maaherralle sekä suullisesti että kirjallisesti. Tämän materiaalin A on liittänyt vastineeseensa oikeusasiamiehelle mutta maaherra on A:lle siitä ilmoittamatta jättänyt toimittamatta materiaalin eteenpäin. Mappi on olennainen osa A:n vastinetta.

Maaherra on itse hyväksynyt A:n Ruotsiin tekemän matkan matkalaskun. Matkan tapahtumat ilmenevät poliisitutkintapöytäkirjoista. Nämä on tutkittava ja kaikki A:han kohdistetut rikosilmoitukset ja kantelut on tuotava esiin.

A:n syyksi on luettu myös hänen tekemänsä selvityspyynnöt valtiontalouden tarkastusvirastolle ja samassa yhteydessä tehty rikosilmoitus. A:n velvollisuus virkamiehenä on puuttua asioihin. A toimitti paperit ensin sijaiselleen D:lle edelleen sisäiselle tarkastajalle toimitettavaksi. Koska D ei ollut tehnyt asialle mitään A nouti paperit häneltä ja toimitti ne sitten .

Maaherra on ollut tietoinen myös muista A:n syyksi luetuista asioista ja hallinto-osaston vaikeuksista mutta hän on toistuvasti laiminlyönyt oman valvontavelvollisuutensa.

Vastine:

Lääninhallituksen oikeushallintopäällikkö on antanut vastineen.

Kuuleminen

Maaherra on ollut toimivaltainen antamaan A:lle varoituksen. A on ilmoittanut haluavansa itse olla läsnä kuulemistilaisuudessa. Kuulemistilaisuutta 30.4.2008 ei siirretty, koska A ei esittänyt lokakuun 2007 jälkeen lääkärintodistusta, jossa lääkäri olisi katsonut A:n olevan terveydellisten syiden vuoksi kykenemätön osallistumaan kuulemistilaisuuteen. Sen sijaan hoitava lääkäri ilmoitti lääninhallitukselle 4.4.2008, ettei terveydellistä estettä kuulemiseen ole. A:ta on kuulemistilaisuudessa edustanut A:n valtuuttama asianajaja.

Esteellisyys

A:n väite maaherran esteellisyydestä näyttäisi perustuvan ensinnäkin siihen, että maaherra on ollut nimettynä epäillyksi samassa kalustehankinta-asiassa kuin A ja toiseksi siihen, että maaherra on jäävänyt itsenä esitutinnan aikana. Maaherra on ollut merkittynä epäillyn asemaan keskusrikospoliisin rikosilmoituksessa 2400/R/108/05, asianimike virkavelvollisuuden rikkominen tai tuottamuksellinen rikkominen. Maaherra on kertonut jäävänsä itsensä

tuossa vaiheessa, koska oli mahdollista, että hän jonkun ulkopuolisen tahon mielestä voisi näyttää syylliseltä, vaikka hän itse olikin varma syyttömyydestään. Syyttäjän 20.7.2006 tekemän syyttämättäjättämispäätöksen jälkeen maaherra katsoi, ettei ole enää jäävi A:n asiassa. Kolmanneksi jääviysperusteeksi A toteaa, että hän on nimennyt maaherran todistajakseen hovioikeuteen jutussa, jossa A itse oli syytettyä ja jossa hänet myöhemmin tuomittiin. Maaherraa ei kuultu todistajana vaan kuultavan asemassa. Tätä ei voitane pitää niin merkittävänä, että se tekisi maaherrasta esteellisen. Maaherra ei tässä eikä muussakaan oikeudenkäynnissä ole ollut A:n vastapuolena eikä hän ole A:n julkinen vihamies. Pelkät kantelut tai rikosilmoitukset eivät sinänsä tee niiden kohdetta esteelliseksi käsittelemään asioita, jotka koskevat kantelun tai ilmoituksen tekijän esteellisyyttä.

Maaherra ei ole missään vaiheessa kieltäytynyt tai edes aikonut kieltäytyä ottamasta vastaan A:lta lisäselvitystä. Muutoinkaan asiassa ei ole tullut esiin seikkoja, joiden nojalla oli syytä epäillä maaherran puolueettomuutta asiassa.

Varoituksen perusteena olevien seikkojen virheellisyys tai vanhentuminen.
A ei ole osoittanut päätöksen perusteena olevissa tosiseikoissa virheellisyyksiä.

Hovioikeuden tuomiossa 4.10.2007 tarkoitettujen seikkojen osalta on ryhdytty toimenpiteisiin jo esitutkinnan ollessa vireillä. Asiassa on tehty A:ta koskevia ratkaisuja, häntä on kuultu syytteen nostamisen yhteydessä ja tuomioon on vedottu. Asiassa on odotettu hovioikeuden tuomiota, jonka antamisen jälkeen on tehty päätös. Perusteeseen on siten vedottu kohtuullisessa ajassa.

Valtakunnansyyttäjän syyttämättäjättämispäätös on annettu 30.8.2006. Kohtuullinen aika on alkanut kulua päätöksen jälkeisen valitusajan jälkeen, ottaen huomioon, että A:ta on tullut kuulla asiassa. Asia on ollut vireillä ja siihen on vedottu kohtuullisessa ajassa.

Valtakunnansyyttäjän syyttämättäjättämispäätöksessä 20.7.2006 tarkoitettu asia on käsitelty rikosprosessissa. Päätös on tullut lainvoimaiseksi valitusajan päätyttyä. Asia on ollut perusteena muita varoituksen perusteita selvitettyä ja A:n ollessa tästä tietoinen, on asiaan vedottu kohtuullisessa ajassa.

Tuloskeskustelujen laiminlyönti vuosina 2002–2004 ja työjärjestyksen vastainen menettely nimittämisasioissa on tullut maaherran tietoon tammikuussa 2007. Asiaa on selvitetty ja A:ta on kuultu selvitysten yhteydessä. Eduskunnan oikeusasiamiehelle annetun selvityksen lopussa todetaan, että lääninhallitus on käynnistänyt virkamiesoikeudelliset toimenpiteet A:ta kohtaan, ja että häntä kuullaan helmikuussa 2007. Asiaan on vedottu kohtuullisessa ajassa.

A on tehnyt tutkintapyynnön keskusrikospoliisille 2.5.2005 ja ilmoituksen Valtiontalouden tarkastusvirastolle 29.8.2006. Pyynnöt eivät johtaneet toimenpiteisiin mutta A on vienyt asiaa eteenpäin kantelemalla oikeuskanslerinvirastolle. A on siten jatkanut toimintaansa ohittaen työnantajaviraston ja esimiehensä ja siten jatkuvasti toiminut vastoin lojaliteettivelvollisuuttaan. Toiminta on jatkunut varoituksen antamisen jälkeenkin. Asiaan on vedottu varoitusta annettaessa kohtuullisessa asiassa.

Maaherra antoi A:lle huomautuksen työjärjestyksen sisäisen määräyksen 1/2004 vastaisesta toiminnasta alkuvuodesta 2006 ja asiaan vedottiin vuoden 2007 alussa. Asiaan ei ole vedottu kohtuullisessa ajassa. A:n asemaan maaherran sijaisena on vedottu kohtuullisessa ajassa.

Kohtuullinen aika on alkanut kulua siitä, kun maaherra on tullut tietoiseksi kustakin tapahtumasta. Se, että asiakirjassa lukee "tiedoksi maaherralle" ei ole riittävä selvitys siitä, että asiakirja on todella toimitettu maaherralle.

Vastaselitys:

A on antanut vastaselityksen. Maaherra on valtuuttanut oikeushallintopäällikkö E:n laatimaan vastineen, vaikka tämä on vasta lääninhallituksen palvelukseen tulleen ollut asioista tietämätön. Maaherran ja kansliapäällikön olisi tullut allekirjoittaa ja varmentaa vastine. Vastine sisältää tahallisesti annettuja vääriä tietoja ja siinä on salattu kokonaisuuteen liittyviä olennaisia tietoja. Tiedot siitä, milloin maaherra on saanut tiedon varoituksen perusteena olevista seikoista, ovat virheellisiä.

Vastineessa ei ole kerrottu, ettei A:lle osoitettu vakinaista virkaa vaan hänet tosiasiallisesti erotettiin. A on nyt työtön työnhakija. Kuulemistilaisuudesta laadittu pöytäkirja on ainoastaan esteellisten henkilöiden, maaherran ja kansliapäällikön allekirjoittama. Koska moni asia on kiistetty ja riitautettu, rikosilmoitukset, nimittämiskirjat ja muut asiakirjat on käytävä läpi A:n läsnäollessa. Aikaisempien kuulemisten pöytäkirjat on liitettävä asiakirjoihin, samoin A:n toimittamat todistukset sairauspoissaoloista. Maaherran lähtökohtana on ollut A:n irtisanominen, mikä on otettava huomioon esteellisyyssykymystä ratkaistaessa.

A:lla ei ole ollut velvollisuutta informoida maaherraa epäkohdista tekemistään ilmoituksista, koska osa niistä koski maaherraa itseään. Maaherra ei myöskään toimittanut oikeusasiamiehelle A:n hänelle toimitettavaksi tarkoitettua materiaalia. Vanhentumista ei voida tarkastella ainoastaan sen perusteella, milloin maaherra sai varoitusperusteista tiedon vaan ratkaisevaa on, milloin lääninhallituksen edustaja, sisäisen tarkastaja tai Valtiontalouden tarkastusvirasto sai niistä tiedon. Maaherra ja ylitarkastaja C ovat kertoneet asioista poliisikuulusteluissa, joten maaherra on ollut tuolloin tietoinen varoitusperusteista. Osa niistä on ilmennyt myös Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomuksista.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Virkamiehen on virkamieslain 14 §:n mukaan suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä. Virkamiehen on käytäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla.

Virkamieslain 24 §:n mukaan virkamiehelle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan antaa kirjallinen varoitus.

Varoituksen perusteista esitetty selvitys

Kuuleminen

Lääninhallituksen hallinto-osaston A:lle lähettämän 4.4.2008 päivätyn kuulemiskirjeen mukaan lääninhallitus on varannut A:lle aiemmin tilaisuuden tulla kuulluksi hänen irtisanomistaan ja virantoimituksesta pidättämistään koskevassa asiassa 2.2.2007, 20.2.2007, 2.4.2007, 18.6.2007, 30.7.2007, 29.10.2007, 26.3.2008 ja 1.4.2008.

A on ilmoittanut haluavansa tulla henkilökohtaisesti kuulluksi mutta ei ole ollut kykenevä osallistumaan kuulemistilaisuuksiin. Lääninhallitus on pyytänyt A:ta 26.3.2008 päivätyllä kirjeellä toimittamaan työterveyslääkärin erillinen lausunto, mikäli hän on terveydentilansa vuoksi kykenemätön osallistumaan kuulemistilaisuuteen. A on toimittanut lääninhallitukselle 1.4.2008 työterveyskeskuslääkärin lausunnon työkyvystään sekä todistuksen virkava-paushakemusta varten ajalle 1.-30.4.2008. Lausunnoissa ei ollut mainintaa A:n kyvystä osallistua kuulemistilaisuuteen. Lääninhallituksen kansliapäällikkö tiedusteli asiaa työterveyslääkäriltä sähköpostitse 2.4.2008. Työterveyslääkäri totesi 4.4.2008 sähköpostitse toimittamassaan vastauksessa, ettei kuulemisen esteenä ole erityistä terveydellistä perustetta. Lääninhallitus varasi A:lle tilaisuuden tulla kuulluksi asiassa 16.4.2008. Kuulemiskirjeessä ilmoitettiin mahdollisuudesta antaa kirjallinen vastine asiassa tai lähettää kuulemistilaisuuteen asiamies.

Kuulemistilaisuus pidettiin 16.4.2008. A:ta edusti tilaisuudessa hänen asianajajansa, joka myös esitti asiassa kirjallisen vastineen.

A:lle on aiemmin yhteensä yhdeksän kertaa ajalla 2.2.2007–1.4.2008 varattu tilaisuus tulla kuulluksi mahdollista irtisanomista tai virantoimituksesta pidättämistä, sittemmin varoituksen antamista koskevassa asiassa. A:ta hoitava työterveyslääkäri on 4.4.2008 ilmoittanut, ettei terveydellistä estettä A:n henkilökohtaiselle kuulemiselle ole. A:lle on toimitettu kutsu kuulemistilaisuuteen, joka on pidetty 16.4.2008. A:ta on tilaisuudessa edustanut hänen asianajajansa. A:lle on virkamieslain 66 §:n edellyttämällä tavalla varattu tilaisuus tulla kuulluksi asiassa.

Kuulemista ei tee laittomaksi se A:n esittämä peruste, että lääkärinlausunto A:n kyvystä saapua kuulemistilaisuuteen on hankittu sähköpostitse hankkimatta siihen A:n suostumusta.

Esteellisyys

Maaherran esteellisyys

A on tehnyt keskusrikospoliisille rikosilmoituksen maaherran laiminlyönneistä valvoa lääninhallituksen toimintaa. Maaherra on ollut ilmoitusten vuoksi epäiltynä lääninhallituksen kalustohankintoihin liittyvien asioiden vuoksi. Asiassa

on maaherran osalta tehty syyttämättäjättämispäätös 20.6.2006. A on myös nimennyt maaherran todistajaksi häntä kohtaan käydyssä rikosprosessissa. Maaherraa on kuultu kuultavan asemassa hovioikeudessa asiassa, jossa A tuomittiin rangaistukseen 4.10.2007.

Pelkkä rikosilmoitusten tai selvityspyyntöjen tekeminen eivät perusta virkamiehelle esteellisyyttä osallistua niiden tekijää koskevaan päätöksentekoon. Maaherra on ollut mukana A:ta kohtaan käydyssä rikosprosessissa lähinnä kuultavana A:n esimiehen ominaisuudessa. Näissä olosuhteissa, kun nyt kyseessä olevien epäselvyyksien tutkinta on maaherran osalta päättynyt syyttämättäjättämispäätökseen ennen, kuin nyt kyseessä oleviin virkamiesoikeudellisiin toimenpiteisiin on ryhdytty, ei maaherran ole katsottava olleen A:han henkilönä tai kyseessä olevaan asiaan sinänsä sellaisessa suhteessa, että hänen puolueettomuutensa olisi objektiivisesti katsoen vaarantunut siten, että hän olisi hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetulla tavalla ollut esteellinen antamaan A:lle virkamieslain 24 §:ssä tarkoitettua varoituksen.

Kansliapäällikön esteellisyys

Kansliapäällikkö on toiminut A:n sijaisena hänen sairauslomansa aikana. Kansliapäällikkö ei ole ollut esteellinen toimimaan esittelijänä A:lle annettavaa varoitusta koskevassa asiassa pelkästään sen vuoksi, että kansliapäällikön sijaisuudesta on koitunut hänelle taloudellista hyötyä aiempaa korkeamman palkan muodossa. Kyse ei ole ollut hallintolain 28 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua esteellisyyssperusteesta.

Teot, joita ei ole voitu ottaa varoituksen perusteeksi

Syyttämättäjättämispäätökset 30.8.2006 ja 20.7.2006

Valtakunnansyyttäjä 30.6.2006 todennut A:n syyllistyneen virkavelvollisuuden rikkomiseen kutsumalla yhteistoimintakomitean koolle ainoastaan yhden kerran vuosina 2000 ja 2001. A jätettiin kuitenkin asettamatta laiminlyönneistä syytteeseen.

Valtakunnansyyttäjä on päätöksellään katsonut 20.7.2006 A:n syyllistyneen ainoastaan vähäiseen virheeseen hyväksyessään perusteettoman matkalaskun. Valtakunnansyyttäjä on tehnyt asiassa syyttämättäjättämispäätöksen.

Varoitukseen johtanut menettely on aloitettu tammikuussa 2007. Teoista ja myös syyttämättäjättämispäätösten tekemisestä oli tuolloin kulunut jo niin pitkä aika, ettei tekoja ole enää voitu ottaa varoituksen perusteeksi.

A:n laiminlyönti käydä työjärjestyksissä mainitut tuloskeskustelut vuosina 2002, 2003 ja 2004

Lääninhallituksen vastineeseen liitetyn yhteenvedon mukaan ylitarkastaja C on A:lle osoittamassaan sähköpostissa 1.10.2002 vaatinut selvitystä tuloskeskustelujen laiminlyönnistä. Sähköposti on ilmoitettu annettavan tiedoksi myös maaherralle. Yhteenvedon mukaan maaherra on 7.11.2005 kuuluste-

luissa kertonut keskustelleensa C:n kanssa A:n toiminnasta, muun ohessa käymättömistä tuloskeskusteluista. Kuulustelupöytäkirja on ollut A:n jo aiemmin oikeuskanslerille toimittamassa materiaalissa.

Edellä mainitut merkinnät osoittavat, että maaherra on todennäköisesti jo lokakuussa 2002 tai ainakin viimeistään syksyllä 2005 saanut tietoonsa, ettei A ole käynyt työjärjestyksen mukaisia kehityskeskusteluja. Tähän seikkaan on vedottu kuitenkin vasta varoituksen antamiseen johtaneessa menettelyssä, joka on aloitettu tammikuussa 2007. Perusteeseen ei ole vedottu kohtuullisessa ajassa, eikä laiminlyöntiä siten ole voitu ottaa varoituksen perusteeksi.

Työjärjestyksen vastaiset nimitykset

Varoituksen perusteena on ollut myös, että A on vuosina 2000–2002 virheellisesti tehnyt kaikkiaan 17 virkanimitystä ylitarkastaja C:n esittelystä, joista yhdeksän maaherran ollessa virkapaikalla. Nimityksistä oli varoitusten menettelyyn ryhdyttyäessä kulunut viidestä seitsemään vuotta. Ylitarkastaja C oli jo vuonna 2002 keskustellut A:n toiminnasta maaherran kanssa. Ei ole uskottavaa, että nimitysten tekeminen olisi tullut maaherran tietoon vasta tammikuussa 2007 sisäisten selvitysten valmistuttua. Tekoon ei ole vedottu kohtuullisessa ajassa eikä se siten ole voinut olla varoituksen perusteena.

Osastonkokousten pitämisen laiminlyöminen

Maaherra on antanut A:lle huomautuksen asiasta alkuvuodesta 2006. Asiaan ei ole vedottu kohtuullisessa ajassa, minkä lääninhallituskin on vastineessaan myöntänyt. Teko ei ole voinut olla varoituksen perusteena.

Tutkintapyyntö rikospoliisille ja ilmoitus Valtiontalouden tarkastusvirastolle

A on kiistatta tehnyt varoituksessa tarkoitettuja tutkintapyyntöjä ja ilmoituksia lääninhallituksen toiminnassa havaitsemistaan epäkohdista pyrkimättä ensin korjaamaan niitä sisäisin keskusteluin. Virkamiehellä, myös johtavalla virkamiehellä on kuitenkin oikeus myös tutkintapyyntöin ja oikeuskanslerille tehdyin ilmoituksin puuttua havaitsemiinsa epäkohtiin siten, ettei tästä aiheudu hänelle kielteisiä seuraamuksia. Vaikkakaan A:n ilmoitukset eivät ole johtaneet toimenpiteisiin, lääninhallituksen toiminnassa on todettu olleen epäkohtia, jotka myös Valtiontalouden tarkastusvirasto on havainnut. Ottaen myös huomioon yhdenvertaisuuslain 8 §:ssä säädetyn vastatoimien kiellon, A:n toiminnan ei ole katsottava olleen sillä tavoin virkamiehelle sopimatonta, että sitä voitaisiin pitää varoituksen perusteena.

Virkamieslautakunnan varoituksen perusteeksi ottamat seikat

Hovioikeus on 4.10.2007 (käräjäoikeuden tuomio 12.1.2007) tuominnut A:n kahdesta virkavelvollisuuden rikkomisesta ja yhdestä tuottamuksellisesta virkavelvollisuuksien rikkomisesta sekä neljästä tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta 30 päiväsakon suuruiseen sakkorangaistukseen. Asiat liittyivät lääninhallituksen ajoneuvo- ja kalustehankintoihin sekä matkalaskujen hyväksymiseen. A:n teot ovat olleet tutkittavina ensin käräjäoikeudessa ja

sitten hovioikeudessa. Lääninhallituksella on ollut perusteet odottaa asiassa käräjäoikeuden ja myös hovioikeuden tuomiota ennen varoitukseen ryhtymistä.

Tekoihin on katsottava vedotun kohtuullisessa ajassa. A on hovioikeuden tuomiossa tarkoitetulla tavalla käyttäytynyt virkavelvollisuksiensa vastaisesti ja kun vielä otetaan huomioon hänen korkea virka-asemansa kansliapäällikkönä ja maaherran sijaisena siten, että lääninhallituksella on ollut perusteet antaa hänelle virkamieslain 24 §:ssä tarkoitettu kirjallinen varoitus.

Päätös

Virkamieslautakunta hylkää oikaisuvaatimuksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 14 § ja 24 §, 66 §
Hallintolaki 28 § 1 momentti 3 ja 7 kohta
Yhdenvertaisuuslaki 8 §

Muutoksenhaku

Valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Varapuheenjohtaja   Heikki Kulla

Sihteeri   Ulla-Maarit Heljasvuo

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat varapuheenjohtaja Kulla, jäsenet Paanetoja, Isomäki, A. Nieminen, Komulainen, M. Nieminen ja Sipiläinen sekä varajäsen Kuusama.